

Национални консултации со граѓанските организации за Иницијативата за РЕКОМ

Скопје, Р. Македонија
20.11.2010

Се работи за вторите консултации на Иницијативата за основање на РЕКОМ кои се одржуваат во Македонија. Консултациите ги организираше Мирвна акција од Прилеп. На собирот присуствуваа 40 учесници/чки од територијата на Македонија. Модератори беа Гордана Дувњак (Координациски совет на Коалицијата за РЕКОМ, Македонија) и Боро Китаноски (национален координатор на консултативниот процес во македонија). Карактеристично беше дека присуствуваа скоро сите претставници на поголемите ветерански здруженија во македонија, албански и македонски.

За консултациите ивестија ТВ Канал 5, А1 ТВ, Алсат-М ТВ, ТЕЛМА ТВ, Сител ТВ, МРТВ.

Предлози, мислења и препораки од учесниците:

Едно од главните прашања со кои треба да се бави регионалната комисија е сатисфакцијата за присилно раселените лица.

Ја поздравувам во целост работата на регионалната комисија и Здружението ЗОРА ви стои, без оглед на тоа кој ќе биде член во претседателство, комисија или како ќе функционира, со целокупната пишана, електронска, и секаква документација која што ја имаме собрано во изминативе десетина години. (...) Во однос на внатрешно раселените лица сакам да потенцирам дека имаше 76 000 внатрешно раселени и сега после 10 години тоа се сведе на околу 600 Срби, Македонци и Роми кои што не можат да се вратат во своите огништа. Во Преамбулата на Статутот ги пронајдов раселените, стои насилно иселување на населението како тешки кршења на човековите права и како жртви се лица коишто индивидуално или колективно претрпеле штета, вклучувајќи ментална, физичка, емоционално страдање итн. (Јана Петрушевска, Здружение на внатрешно раселените лица од Арачиново, Скопје, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)

Мандатот на РЕКОМ треба да ги опфати и делата во врска со воените случувања и после 2001 година.

Она што најмногу како најголема забелешка го имам е 4от дел, целите и задачите на Комисијата, член 12, каде што стои дека ќе, фактите ќе бидат земени во обзир од 1ви јануари 1991ва до 31ви декември 2001ва година. Датата не знам кој ја одредил и зошто е тоа така, но би сакала да потенцирам дека во Арачиново во 2001ва е убиен еден повратник, во 2007 исто така, запалени се 24 куќи на Македонци во Арачиново, ограбени се

50тина куќи, продадени се за многу ниски цени, 80% од куќите. Тоа значи, во декември 2001ва година за внатрешно раселените лица односно за регионалните конфликти во регионите каде што беше, зборам за Арачиново, Матејче, Липково итн кризата во декември 2001ва година не е завршена. (Јана Петрушевска, Здружение на внатрешно раселените лица од Арачиново, Скопје, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)

Следна работа што е многу важна да се констатира, дека ние имаме од жртви за време на преговорите за Охридскиот Договор и некои жртви после Охридскиот Договор и сум присталица на овие да, на оние кои се за утврдување и на фактите. Иако бев командант, јас за многу работи ден денеска не можам да си расчистам зашто почна тој конфликт. (Илија Николовски, Здружение на ветерани од одбраната и безбедноста на Република Македонија, Скопје, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)

РЕКОМ не треба да им лимитира на членовите на безбедносните служби да бидат членови на комисијата

(...) лично само би напоменал дека во делот каде што вели, дека се лимитира можноста да бидат членови припадници и на безбедносните служби, сметам дека е тоа е контрадикторно по однос на прашањето каде што при селекцијата на овие кадри треба да пред се треба да се имаат високи морални вредности и мислам дека тука малце е нанесена една неправда бидејќи сметам дека во овие служби имаме ние личности кои се високи професионалци коишто ги прецениле, ги почитуваат законите, меѓународни и домашни. (Страшо Глигоров, Здружение „Достоинство“, Скопје, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)

Ако ги дефинира и околностите, РЕКОМ не ги релативизира воените злосторства

Значи со други зборови нема оправдување за воените злосторства ако ги дефинираме околностите. Значи да не навлеземе во една би рекол политичка дебата или лавиринт околностите допринеле па затоа имаме факти со тешки воени злосторства и тешки кршења на човековите права. Нема амнестија, нема околности, нема оправдување. Значи ако се фокусираме на идните генерации, а да се расчистат сегашните и минатите и се утврдат фактите, мислам дека во многу може да помогне да се ослободиме од товарот на војната и се фокусираме пред се кон жртвите. (Драги Змијанац, Прва детска амбасада „Меѓаши“, Скопје, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)

РЕКОМ може да ни помогне при утврдувањето на бројот на жртвите, така што сите страни во судирот ќе добијат институционален третман.

Овде беа претставени некои дилеми за тоа кои се жртвите на овие настани во поранешна Југославија. Јас со потполна одговорност би рекол дека жртва е целото население на поранешна Југославија, а посебно најниските слоеви на населението. Исто така беа претставени некои други прашања во однос на бројката на жртвите затоа јас реков дека сите сме жртви. Е тогаш конкретно убиени беше спомнато нешто во однос на тоа, беа кажани бројки едната страна кажува дека ги знае бројките и ја обвинува спротивната страна зошто не кажува бројки на жртвите. Јас ви гарантирам дека и спротивната страна ги има сите податоци со имиња, презимиња и со све останато, но една работа треба да се потенцира дека за жал и по 10 години овде, иако беше овде спомнато дека во Македонија имаше војна значи тоа е неминовна вистина, но за да се има војна да се војува треба да постојат две страни. Првата страна што ги знае бројките е сосема во ред но и во однос на втората страна ние ги знаеме сите имиња презимиња во бројки, но и по 10 години по завршување на конфликтот едната страна што беше вклучена во конфликтот во 2001ва значи албанската страна сè уште нема институционален третман од државата. И се додека тоа не се случи јас не знаам ни како тие податоци, бројки да се соопштуваат, кому да му се соопштуваат и поради тоа би сакал да апелирам во однос на оваа насока, овие консултативни состаноци на регионалната комисија да не се употребат за нешта коишто не би придонеле кон целта кон којашто се стреми оваа комисија. (Раим Лимани, Здружение на ветерани на војната од ОНА (УÇК), Радуша, Национални консултации со граѓанското општество, Скопје, Македонија, 20 ноември 2011)